

Medens Reflektioner af nationaløkonomisk Art, som Emnet naturligt fører Forfatteren ind paa, gennemgaaende er af ret almindelig Karakter, er hans kritiske Bemærkninger om Forvirringen m. H. t. Obligationstyper indenfor den danske Kommunalkredit skarpe, men synes berettigede.

Som Haandbog betragtet forekommer Bogen mig fortrinlig, stofmættet og velordnet som den er.

H. Koed.

Sveriges Riksbank 1668—1918—1924. Del IV—V. Udgivet af Riksbanken. Stockholm 1931.

Sveriges Riksbank, der i 1918 havde bestaaet i 250 Aar, har i Aar afsluttet en omfattende Fremstilling af sin Historie. Værket fremtræder i 5 svære Bind; det bestaar af en Række selvstændige Afhandlinger og afsluttes med en Samling statistiske Oplysninger, der er udarbejdede af Bankens statistiske Afdeling og giver udførlige Oplysninger ikke blot om Bankens egen Virksomhed igennem Tiderne, men ogsaa om f. Eks. Vekselkurser og Privatbankernes Virksomhed. Sven Brisman har i første Bind skildret den palmstruchske Bank og „Riksens Ständers Bank“ under Karolinerne; i andet Bind behandler Carl Hallendorf Perioden 1719—1766, der fortsættes i tredje Bind med Tiden indtil 1803. Bind III indeholder tillige en Afhandling af Arthur Montgomery: Riksbanken och de valutariske Problemer 1719—1778. I fjerde Bind skildrer Sven Brisman Tiden 1803—1834 og den store Reformperiode fra 1860 til 1904, medens David Davidson behandler den mellemliggende Periode.

Det er et vældigt Kildemateriale, som her er fremlagt og bearbejdet, og med stor Interesse stifter man Bekendtskab med de forskellige Perioders skiftende Problemer: Forholdet til Kongemagten, de tre Ständers — i lange Tider heldige — Kamp for at lukke den fjerde Stand, Bønderne, ude fra Bankens Styrelse (hvad der paa et vist Tidspunkt er Aarsag til Navneforandringen til Rikets Bank) o. s. v. Brismans Afhandling om Tiden fra 1860 til 1904 indeholder interessante Skildringer af Valutapolitiken 1874—79 (hvor en mere moderne Kreditpolitik indledes), af Krisen i 1890 og af Centralbank-systemets endelige Gennemførelse. Der findes ogsaa en Del Stof om Forholdet til Norge og Danmark; f. Eks. er Overenskomsten mellem Centralbankerne i 1885 udførligt behandlet. Krigens Pengepolitik er ikke behandlet; Tiden efter 1904 er

Medens Reflektioner af nationaløkonomisk Art, som Emnet naturligt fører Forfatteren ind paa, gennemgaaende er af ret almindelig Karakter, er hans kritiske Bemærkninger om Forvirringen m. H. t. Obligationstyper indenfor den danske Kommunalkredit skarpe, men synes berettigede.

Som Haandbog betragtet forekommer Bogen mig fortrinlig, stofmættet og velordnet som den er.

H. Koed.

Sveriges Riksbank 1668—1918—1924. Del IV—V. Udgivet af Riksbanken. Stockholm 1931.

Sveriges Riksbank, der i 1918 havde bestaaet i 250 Aar, har i Aar afsluttet en omfattende Fremstilling af sin Historie. Værket fremtræder i 5 svære Bind; det bestaar af en Række selvstændige Afhandlinger og afsluttes med en Samling statistiske Oplysninger, der er udarbejdede af Bankens statistiske Afdeling og giver udførlige Oplysninger ikke blot om Bankens egen Virksomhed igennem Tiderne, men ogsaa om f. Eks. Vekselkurser og Privatbankernes Virksomhed. Sven Brisman har i første Bind skildret den palmstruchske Bank og „Riksens Ständers Bank“ under Karolinerne; i andet Bind behandler Carl Hallendorf Perioden 1719—1766, der fortsættes i tredje Bind med Tiden indtil 1803. Bind III indeholder tillige en Afhandling af Arthur Montgomery: Riksbanken och de valutariske Problemer 1719—1778. I fjerde Bind skildrer Sven Brisman Tiden 1803—1834 og den store Reformperiode fra 1860 til 1904, medens David Davidson behandler den mellemliggende Periode.

Det er et vældigt Kildemateriale, som her er fremlagt og bearbejdet, og med stor Interesse stifter man Bekendtskab med de forskellige Perioders skiftende Problemer: Forholdet til Kongemagten, de tre Ständers — i lange Tider heldige — Kamp for at lukke den fjerde Stand, Bønderne, ude fra Bankens Styrelse (hvad der paa et vist Tidspunkt er Aarsag til Navneforandringen til Rikets Bank) o. s. v. Brismans Afhandling om Tiden fra 1860 til 1904 indeholder interessante Skildringer af Valutapolitiken 1874—79 (hvor en mere moderne Kreditpolitik indledes), af Krisen i 1890 og af Centralbank-systemets endelige Gennemførelse. Der findes ogsaa en Del Stof om Forholdet til Norge og Danmark; f. Eks. er Overenskomsten mellem Centralbankerne i 1885 udførligt behandlet. Krigens Pengepolitik er ikke behandlet; Tiden efter 1904 er

bortset fra de administrative og organisatoriske Spørgsmaal kun behandlet i store Træk.

Bogen har en praktisk Mangel, at de enkelte Afhandlinger indenfor samme Bind ikke er fortsat paginerede, men pagineret hver for sig.

Jens Toftegaard.

ADOLPH JENSEN: Laan til Tjenestemænd. København 1930. 80 Sider.

I Anledning af Laane- og Sparekassen for Embeds- og Bestillingsmænd's 50 Aars Jubilæum ifjor har Departementschef Adolph Jensen, der er Medlem af Kassens Repræsentantskab, paataget sig at udarbejde et Jubilæumsskrift for denne den ældste af danske Laaneforeninger for Tjenestemænd. Det fremtræder som en Fortsættelse af det Skrift „Laane- og Spareforeningen for Embeds- og Bestillingsmænd“, som Konferensraad V. Falbe-Hansen udsendte ved Kassens 25 Aars Jubilæum i 1905, og det læses med megen Interesse. Naar dette i saa høj Grad er Tilfældet, er Grunden ikke mindst den, at Skriftet, som allerede dets Titel angiver, er anlagt paa en betydeligt bredere Basis end et almindeligt Jubilæumsskrift, idet Forfatteren i Bogens 2 indledende Kapitler tager hele Problemet: Laan til Tjenestemænd op til Behandling og viser, hvorledes dette er søgt løst i ældre og nyere Tid, og alene det derefter følgende Kapitel er helliget selve Laanekassens Historie.

I første Afsnit skildrer Forfatteren Lønningsudbetalingsprincipper her og i andre Lande og viser, hvorledes der herhjemme først ved Loven af 30. Juni 1850 blev ordnede Tilstande paa Lønningsudbetalingens Omraade. Skønt det nemlig før den Tid var den almindeligt gældende Regel, at Lønnen udbetaltes kvartalsvis bagud, blev den dog ganske uhjemlet i mange Tilfælde udbetalt kvartalsvis forud, ja endog hyppigt 2 Kvartaler forud. Loven af 1850 betegner en afgjort Forandring i hele dette Forhold ved at fastslaa Lønnens maanedlige Forudbetaling og stærkt at begrænse Retten til Ydelse af Forskud, men der skulde dog gaa ikke saa faa Aar efter Nyordningen, førend hele det gamle Forskudssystem fra Enevældens Tid, hvorm Skriftet giver en meget interessant Udvikling, var bragt endelig ud af Verden. Forfatteren viser videre i dette Afsnit, hvorledes Linien fra 1850 siden er fulgt i dansk Lønningslovgivning, og i denne Forbindelse gør han sig — og vel nok med nogen Ret — til Talsmand for, at man, ligesom i Sverige i 1921, gik over til efterskudsvis Lønbetaling, saa-